

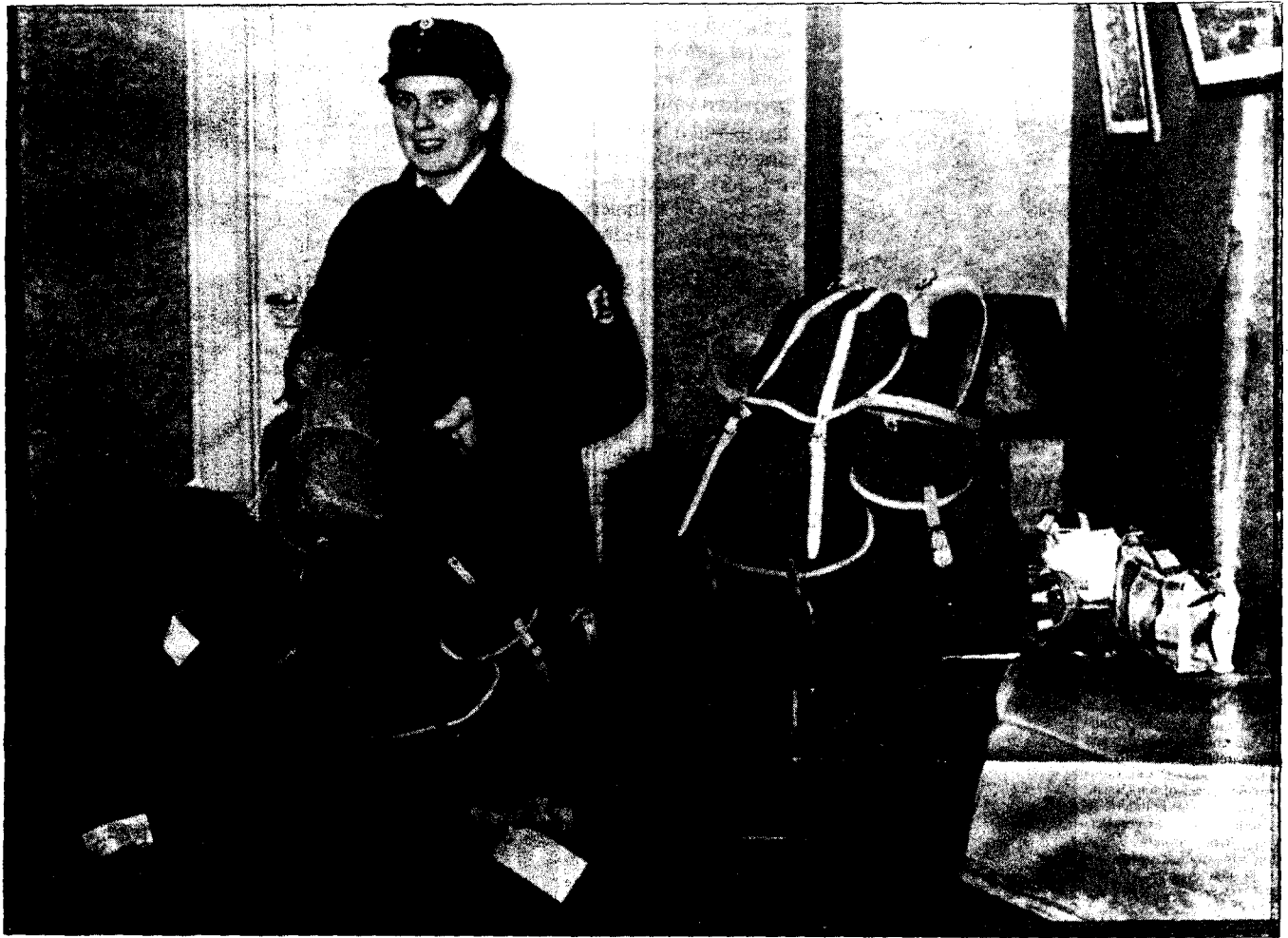
Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Norsk sympati for Finland

«FINLANDS SAK ER VÅR SAK»

Morgenbladet 5/12-88

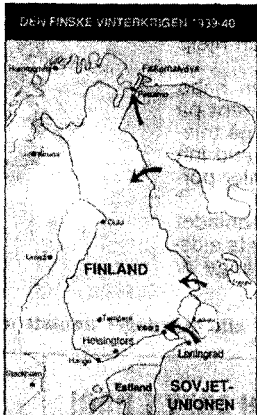
115248

En lotte tar i mot ryggsekker som er kommet fra Norge. Mange av de norske giverne la pakker med klær og mat i ryggsekkene. (NTB-arkiv)

SOVIETUNIONENS ANGREP PÅ FINLAND HADDE EN SJOKKARTET VIRKING I NORGE OG DE ANDRE NORDISKE LAND. OG EN BØLGE AV SYMPATI MED DET FINSKE FOLK SLO INN OVER FINLANDS NABOLAND. DEN GA SEG UTSLAG I STERKE VERBALE FORDØMMELSER AV STALINS KOMMUNISTREGIME OG I EN LIKE STERK VILJE I DE NORDISKE FOLK TIL Å GI FINNENE STØTTE OG HJELP.

Klare aktivistiske strømninger kom til uttrykk med krav om at broderfolket måtte hjelpes militært, men regjeringene i Danmark, Sverige og Norge inntok en strengt nøytral holdning til den sovjetisk-finske

Kartet viser de fire sovjetiske hovedangreps-retninger. Siktepunktet var å nedkjempes Finland i løpet av to måneder

konflikten av frykt for at deres land skulle bli trukket inn i krigen.

Den norske regjeringens nøytralitetslinje, som hadde bred støtte i Stortinget, innebar at Norge ikke ville gi noen form for militær hjelp til Finland, men bare humaniter og materiell hjelp. Norske offiserer ble

nektet å melde seg til krigsinnsats, og forbudet i lov av 1937 mot å la seg verve til krigstjeneste i fremmed land, ble håndhevet strengt. Denne loven kom i stand da mange nordmenn ønsket å la seg verve til krigsinnsats i den spanske borgerkrigen. Mange av de norske Spania-kjempene ble faktisk tiltalt etter hjemkomsten.

Norske frivillige ved fronten

Likevel var det mange unge nordmenn som ønsket å være med i Finlands forsvarskamp, og folkestemningen var slik at det ikke lot seg gjøre for myndighetene å forhindre det, selv om det ble lagt vanskeligheter i veien for dem som ønsket å melde seg som frivillige. Organiseringen av en norsk frivillig innsats ble overlatt til en privat komite, Finlandskomiteen, som ble opprettet i midten av desember 1939. Den satte seg som mål å sette opp en norsk kontingent av frivillige soldater på 2.000 mann, et mål som ikke ble nådd. Det ble registrert i alt ca. 1.500 norske frivillige inntil vinterkrigens slutt i mars 1940, men bare halvparten av dem kom til Finland og av dem var det bare halvparten som gjorde fronttjeneste. De norske frivillige ble, sammen med svenske og danske, satt inn på frontavsnittet øst for Kemijärvi i Midt-Finland. To nordmenn falt i stridene der.

I Norge var det en sterk følelsesladet folkestemming som ble næret av en tradisjonell russerfrykt og en utbredt anti-kommunisme og ikke minst av den tapre og dyktige motstand finnene ytet ved frontene. Det ble organisert store private innsamlinger av penger, klær og utstyr. Feltsykehus ble utstyrt og sendt med norsk benamning til fronten. Det var en streng vinter med temperaturer ned til 30-40 kuldegrader, og store mengder varme vinterklær ble samlet inn. Og folk – både gamle og unge – strikket Finlandshetter, spesielle skytevotter og sokker. Hele folket var engasjert i hjelpen til Finland under slagordet «Finlands sak er vår sak».

Ryggsekkene – symbolet på norsk sympati

Det som ble stående som selve symbolet på det norske folks sympati med det finske broderfolket var ryggsekk-innsamlingen. Den startet lille julaften 1939, og appellen fra den norske Finlandskomiteen fikk en spontan og sterk oppslutning. I løpet av en måned hadde innsamlingen nådd sitt mål – 50.000 sekker – og enda flere tusen kom inn for krigen ble avsluttet i mars.

Norge tok imot mange finske flyktninger, ikke minst barn som ble evakuert fra byer og tettsteder som var utsatt for sovjetiske bomb-

beangrep. Flyktningehjelpen var særlig akutt i Finnmark der finske sivile tok seg over grensen til Norge alt fra de første krigsdagene i desember. Den røde arme rykket frem mot norskergrensen med store styrker. Finnene kunne på dette frontavsnittet bare avse en bataljon til forsvar og måtte til å benytte seg med trekket seg tilbake og benytte da «den brente jords taktikk». På norsk side av grensen var folk vitne til at byer og landsbyer ble brent og kunne følge utviklingen av de harde kampene.

Spion- og krigsfrykt i nord

Det var i Finnmark nordmenn fikk føle krigen tett inn på det daglige livet. Den norske militære beredskapen ble styrket i denne landsdelen, og en spesiell politimessig overvaking av landsdelen ble organisert ledet av den senere «politiminister» i Quislings regjering, Jonas Lie, som da var sjef for det såkalte utrykningspolitiet. Spionfrykten var stor, og Lies oppgave var blant annet å registrere personer, fremfor alt kommunister, som kunne mistenkes for å være spioner for Sovjetunionen. Det eksisterte også en utbredt frykt for at Sovjetunionen kunne gå til angrep på Norge, ikke minst i militære kretser der man så med bekymring på den militære oppladningen i Murmanskavsnittet. (NTB)